

БАГРЯНА ПІВНІЧ

«Не розповідай мені, яким має бути мій батько. Ти ж навіть не знаєш, який на вигляд твій».

Бріттині слова все ще роїлися в голові. Вони засіли глибоко у Вані й розстилися тепер у повній тиші. А тоді події цього дня неквапно знову зринали в пам'яті й проносилися повз, наче темні хмари на небі.

Уже того ранку все пішло шкереберть. Ваня проспала, і Джо, її матір, квапилася ще більше, ніж зазвичай. Вона кожних кілька хвилин заходила до доньчиної кімнати й підганяла її.

— Та йду вже! — просичала Ваня, коли жінка вчетверте просунула голову у двері.

Джо пронизливо глянула на неї:

— Виїжджаю за десять хвилин — з тобою чи без тебе.

— Мені байдуже.

Ваня закотила очі й схопила свої джинси. Якби ж тільки не ця жалюгідна дорога до школи! Вона любила старий фахверковий будинок з великим садом, який Джо називала поцілунком долі, бо той видався для них доволі вигідною покупкою. Але довга дорога до школи діяла дівчині на нерви. Передусім у ті дні, коли автобус уже поїхав, у велосипеді спустило колесо, а Джо поспішала на важливу зустріч.

— Тоді думай сама, як дістатися до школи, — проказала мама, коли донька через десять хвилин усе ще не була готова.

Сказавши це, Джо грюкнула дверима й вийшла з будинку, а Вані не залишилося нічого іншого, окрім як чекати на наступний автобус і змиритися з тим, що запізниться щонайменше на пів години. І то якраз на німецьку, де вона мала б, власне кажучи, зачитати свою історію. Ваня просиділа над нею два тижні, і якщо не пощастить, то пані Гордон викреслить її зі списку.

Ця вчителька була класною керівницею та викладала в них німецьку й біологію. Усе в ній сповнювало простір довкола — її жести, глибокий голос, її зовнішність. Вона носила виключно пошиті власноруч костюми елегантних фасонів із вигадливими візерунками, які принадно облягали форми педагогині й кожен з яких був невеличким витвором мистецтва.

Джо була певна, що це особлива жінка. І Ваня, попри суворість класної керівниці, дуже любила її.

— Можеш вважати, тобі пощастило, що Торстен уже дописав свою історію, — проказала пані Гордон, коли дівчина прошмигнула в клас за десять хвилин до кінця уроку. — Маєш другий шанс у понеділок о восьмій ранку. Але якщо запізнишся хоч на секунду, твоя непрочитана історія опиниться із шестіркою* в кошику для паперу.

Ваня кивнула й сіла на своє місце. Усе ще добре обійшлося! Проте згодом, на третьому уроці, пан Шенгаупт кинув на її парту роботу з математики. Незадовільно.

* У Німеччині найвища оцінка — 1, найнижча — 6. Тут і далі примітки перекладача, якщо не зазначено іншого.

— Сердечні вітання, панно Вальтерс, — проказав він і звів брови догори, як і щоразу, коли присоромлював якусь зі своїх учениць перед класом.

Те, що Ваня серед його улюблених жертв, було відомо ще від п'ятого класу.

— Це вже друга незадовільна оцінка в цьому півріччі. Тобі слово *«вправлятися»* часом ні про що не говорить?

Пан Шенгаупт, чекаючи на відповідь, простукотів пальцями по стосику з рештою зошитів у руці.

— Так, пане Шенгаупт, — Ваня процідила ці слова крізь зуби. — Колись я підріжу цьому слинкові його щурячий хвостик, — прошепотіла вона Брітті, коли пан Шенгаупт відвернувся, презирливо фиркнувши, утім, дівчина відразу ж замовкла, коли той ще раз загрозливо до неї повернувся. Зачіска вчителя математики й справді не робила честі його імені*. Завжди масне волосся, зв'язане гумкою тілесного кольору в тоненьку кіску, що ніби приклеювалася до спини пана Шенгаупта.

— Пам'ятаєш про ту пляшку шампуню? — запитала Ваня, коли поверталася з Бріттою зі школи додому. Коли Ваня сердилася через пана Шенгаупта, то залюбки відтворювала в пам'яті ту історію. Торстен, клоун з їхнього класу, на початку шкільного року потайки поставив на вчительський стіл пляшку шампуню, поки пан Шенгаупт писав на дошці якусь задачу. На пляшці було написано: *«Більше об'єму, для щоденного догляду»*. Коли пан Шенгаупт повернувся, то спершу й не помітив, що трапилося. І аж після того, як пів

* Німецькою прізвище вчителя *Schönhaupt* означає «гарна голова».

класу лежало від сміху під партами, учитель помітив ту пляшку.

— Той вираз обличчя я не забуду ніколи, — проказала Ваня й захихотіла.

— А я ніколи не забуду, що після цього всьому класові довелося залишитися після уроків, — Брітта тоді ще довго мала зуб на Торстена. — Тільки через те, що цей ідіот не мав сміливості зізнатися.

— Якщо хтось і ідіот, то це Шенгаупт, — промурмотіла Ваня.

Але з таким до Брітти й не підходь. Вона була найкращою в математиці та єдиною дівчиною, до якої пан Шенгаупт не звертався з отим паскудним старомодним «панно».

— Ти ще взагалі нічого не сказала про мої нові речі.

Брітта зупинилася, стала в позу й вимогливо зиркнула на Ваню.

Та зітхнула:

— Блін, Брітто. Скільки разів тобі повторювати, що мене це зовсім не цікавить?

— Татко ходив зі мною на вихідних за покупками.

Брітта оминула зауваження Вані й провела долонею по бузковій блузці з пишними рукавами, а тоді заходилася детально описувати, де і що вона приміряла та врешті за які гроші й що придбала. Ваня крутила брелоком довкола вказівного пальця й розмірковувала, як довго їй сьогодні доведеться сидіти над тими ненависними завданнями з математики, якщо Брітта не дасть списати. Уже з першого класу Ваня двічі на тиждень ходила після школи до подруги. Це давало Джо відчуття певності, а Вані — товариство. Її дружба з Бріттою з роками стала своєрідною звичкою, яку жодна з дівчат

не ставила під сумнів. Утім, обоє мали б визнати, що загалом у них не було нічого спільного.

— Гей, ти мене взагалі слухаєш?! — майже перед будинком штурхнула Брітта Ваню в бік, і в тієї з пальця зіслизнув брелок.

— Чорт, та обережніше!

Ваня розлючено присіла навпочіпки. Надто пізно. Брелок разом із ключами впав у водостік.

— Пха, тепер можеш про нього забути, — проказала Брітта.

Ваня застогнала. Це був уже другий ключ за рік, Джо точно роззлоститься. Дівчина з кислотою міною побрела за Бріттою по широкій доріжці з гравію до блакитної вілли в югендштилі*. Мама подруги вже стояла у дверях.

— Ось нарешті й ви! Ну ж бо, ну, їжа охолоне!

У передпокої Вані в ніс ударив запах смаженої печінки. Печінка була єдиним продуктом, до якого дівчина відчувала глибоку відразу. Утім, коли вони сиділи за столом, Бріттин батько так чітко наголосив на поживності цієї їжі, що Ваня не наважилася тієї печінки не з'їсти. Шматочки вона жувала з кам'яним виразом обличчя й уже вкотре стримувалася, щоб не заявити, що вони з Джо, власне кажучи, м'ясного не споживають, і слухала, як Брітта з усіма подробицями розводилася про свою роботу з математики, яку *вона* написала на одиницю.

— Моя донька, — проказав її батько.

* Також німецький модерн, або ар-нуво — архітектурний стиль, що зародився наприкінці XIX ст. — початку XX ст. на протилежному історизму й неокласицизму, характеризувався природною красою ліній, симетричністю та функціональністю разом з естетичною красою.

Він вийняв портмоне з кишені штанів і посунув по столу новісіньку двадцятиєврову купюру. У тому, що Брітта «його» дочка, і суто візуально не могло виникнути сумнівів. Великі блакитні очі, блискуче біляве волосся й білосніжні зуби просто-таки найправильнішої форми — донька схожа на свого батька як дві краплі води. А Бріттин тато, імовірно, той чоловік, якого жінки вважали дуже красивим. Для Вані він, як і його донька, був надто вже високого гатунку.

— Дякую, татку, — прошебетала Брітта, коли двадцятка опинилася перед її тарілкою.

Потім кинула тріумфальний погляд на свою сестру. Аліні виповнилося вісім, вона єдина в цій родині не була худорлявою та завжди опинялася в тіні старшої сестри — з дня своєї появи на світ.

— Тупа корова, — прошипіла Аліна, і Ваня мусила стримати сміх.

На десерт був шербет із грейпфрутів.

— Це схоже на заморожену сечу жирафи, — прокоментувала Аліна свою порцію і цим уперше привернула до себе увагу батька.

Пан Зандер простяг руку, показав на двері й прошипів: «І то не-гай-но!». Коли Аліна покинула кухню, Брітта захихотіла, пані Зандер зітхнула, а Ваня захотіла додому. Їй було шкода Аліни.

— Як мене дратує ця мала гладунка! — сказала Брітта, коли вони разом із Ванею після обіду сиділи над домашніми завданнями.

Ваня відсунула свій зошит з математики вбік.

— Думаю, вона просто заздрить. Я на її місці так само поводитимася б. Тобі дістаються гроші, а її просто викидають з кухні.

Брітта взяла поміж пальців пасмо волосся й розглядала кінчики, наморщивши лоба.

— Але зважаючи на те, що вона видає, це й не дивно. Чи мій татко мав винагородити її за таку зухвалу балаканину?

Вислів «зухвала балаканина» Брітта перейняла у свого батька, навіть наголос на слові «зухвала» був таким самим, як і в пана Зандера.

— Ой, та припини! — Ваня закотила очі. — Він не повинен її карати, наче якогось собаку. Та і її порівняння із сечею жирафи — це було доволі весело. Як на мене, то у твого батька могло б бути й краще почуття гумору.

Це стало тригером. Брітта повернулася до Вані.

— Не розповідай мені, яким має бути мій батько, — просичала дівчина. — Ти ж навіть не знаєш, який на вигляд твій.

Після цих слів Ваня якусь мить сиділа непорушно й витріщалася на Брітту. За її очима ніби щось пульсувало. Брітта уникала її погляду й напружено втупилася в підлогу, ніби намагалася зібрати всі ті слова, які в неї щойно вилетіли. Але вже було надто пізно. Не кажучи ні слова, Ваня поспіхом зібрала свої речі й вибігла з будинку.

Надворі перішив дощ, і це було несподівано, а у вухах свистів холодний, не притаманний весні вітер. Брітта жила біля школи, і цього разу довга дорога додому була для Вані саме тим, що потрібно. Дівчина застігнула рюкзак на плечах і побігла. Дощ хльоскав її в обличчя й змішувався зі слізьми, що стікали тепер по щоках. Ваня бігла, ніби хотіла втекти від самої себе: невеличкими бічними вуличками Бріттиного